

VIJEĆE EUROPE
EUROPSKI SUD ZA LJUDSKA PRAVA

PRVI ODJEL

PREDMET ISMETA BAČIĆ PROTIV HRVATSKE
(Zahtjev br. 43595/06)

PRESUDA

STRASBOURG

19. lipnja 2008.

Ova će presuda postati konačnom pod okolnostima utvrđenim u članku 44. stavku 2. Konvencije. Može biti podvrgnuta uredničkim izmjenama.

U predmetu Bačić protiv Hrvatske,
Europski sud za ljudska prava (Prvi odjel), zasjedajući u vijeću u sastavu:

Christos Rozakis, *predsjednik*,
Nina Vajić,
Khanlar Hajiyev,
Dean Spielmann,
Sverre Erik Jebens,
Giorgio Malinverni,
George Nicolaou, *suci*,
i Søren Nielsen, *tajnik Odjela*,
nakon vijećanja zatvorenog za javnost 29. svibnja 2008.,
donosi sljedeću presudu koja je usvojena tog datuma:

POSTUPAK

1. Postupak u ovome predmetu pokrenut je na temelju zahtjeva (br. 43595/06) protiv Republike Hrvatske što ga je 17. listopada 2006. hrvatska državljanka gđa Ismeta Bačić ("podnositeljica zahtjeva") podnijela Sudu na temelju članka 34. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda ("Konvencija").
2. Podnositeljicu zahtjeva zastupao je g. N. Antolić, odvjetnik iz Zagreba. Hrvatsku vladu ("Vlada") zastupala je njena zastupnica gđa Š. Stažnik.
3. Dana 7. svibnja 2007. Sud je odlučio Vladu obavijestiti o prigovorima glede podnositeljčina prava na pristup sudu i njezinoga prava na mirno uživanje vlasništva. Na temelju odredaba članka 29. stavka 3., Sud je odlučio istovremeno odlučiti o dopuštenosti i osnovanosti zahtjeva.

ČINJENICE

I. OKOLNOSTI PREDMETA

4. Podnositeljica zahtjeva rođena je 1958. godine i živi u Zagrebu.
5. Neutvrđenog datuma podnositeljica zahtjeva pokrenula je građanski postupak pred Općinskim sudom u Svetom Ivanu Zelini protiv svoga bivšeg poslodavca, Poljoprivrednog kombinata Zelina, osporavajući odluku o prestanku radnog odnosa i tražeći isplatu plaća za razdoblje u kojemu je bila bez posla. Prvostupanjskom presudom od 5. prosinca 2000., kojom je usvojen podnositeljčin tužbeni zahtjev, dosuđeno joj je 42,161.47 hrvatskih kuna zajedno sa zateznim kamatama.
Tu je presudu 15. siječnja 2003. potvrdio Županijski sud u Velikoj Gorici.
6. U međuvremenu je, rješenjem Trgovačkog suda u Zagrebu od 17. lipnja 2002. nad podnositeljčinim bivšim poslodavcem otvoren stečajni postupak te su pozvani svi vjerovnici da u roku od 30 dana prijave svoje tražbine stečajnom upravitelju, kojega je imenovao Trgovački sud u Zagrebu. To je objavljeno u *Narodnim novinama* br. 81/02 od 9. srpnja 2002.

7. Ispitna ročišta pred Trgovačkim sudom u Zagrebu održana su 24. rujna 2002. i 3. ožujka 2003.

8. Dana 10. ožujka 2003. podnositeljica zahtjeva prijavila je svoju tražbinu, priznatu pravomoćnom presudom, Trgovačkom sudu u Zagrebu pred kojim je u međuvremenu otvoren stečajni postupak nad njenim bivšim poslodavcem. Podnositeljica zahtjeva tvrdi da je smatrala da je njezina tražbina dovoljno osigurana, budući da je građanski postupak što ga je pokrenula protiv svoga bivšeg poslodavca pred redovnim sudovima (to jest, pred nadležnim općinskim i županijskim sudom) još bio u tijeku. U vezi s time, ukazala je na odredbu koja obvezuje redovne sudove da prekinu građanski postupak koji se odnosi na bilo kojeg dužnika nad kojim je u međuvremenu pokrenut stečajni postupak.

9. Dana 16. travnja 2003. Trgovački sud u Zagrebu odbacio je podnositeljičin zahtjev kao nepravodoban. Sud je utvrdio da je ispitno ročište održano 24. rujna 2002. i da se nakon proteka tri mjeseca od tog datuma više ne mogu prijavljivati tražbine u stečajnom postupku. Mjerodavni dio te odluke glasi kako slijedi:

"U stečajnom postupku protiv Poljoprivrednog kombinata Zelina ispitno ročište je održano i zaključeno 24. rujna 2002.

Naprijed spomenuta vjerovnica svoju je tražbinu prijavila 15. travnja 2003., izvan roka od tri mjeseca od prvog ispitnog ročišta.

Budući da je tražbina prijavljena prekasno, to jest, nakon proteka tri mjeseca od prvog ispitnog ročišta, prijavu valja odbaciti na temelju članka 176. stavka 4. Stečajnog zakona."

10. U žalbi koju je podnijela 30. travnja 2004. podnositeljica zahtjeva je između ostalog naglasila da je stečajna upraviteljica propustila ispuniti svoju dužnost iz članka 173. stavka 2. Stečajnog zakona i podnositeljičinu tražbinu uvrstiti u popis tražbina svih zaposlenika i ranijih zaposlenika stečajnog dužnika te joj ga predočiti na potpis.

11. Dana 8. srpnja 2003. Visoki trgovački sud Republike Hrvatske potvrdio je prvostupanjsku odluku. Sud je, u mjeri u kojoj je to relevantno za ovaj predmet, presudio sljedeće:

"Na temelju članka 54. stavka 3. Stečajnog zakona, rješenjem o otvaranju stečajnog postupka stečajno vijeće je obvezno pozvati sve vjerovnike da u određenom roku, u skladu s odredbama Stečajnog zakona, stečajnom upravitelju prijave svoje tražbine. Rok za prijavu tražbina ne može biti kraći od pemaest dana niti dulji od mjesec dana.

Tražbine prijavljene nakon isteka roka za prijavljivanje mogu se ispitati na ispitnom ročištu ako to predloži stečajni upravitelj.

Tražbine prijavljene nakon isteka roka za prijavljivanje koje nisu ispitane na ispitnom ročištu te tražbine prijavljene najkasnije u roku od tri mjeseca nakon prvoga ispitnog ročišta, ali ne poslije objavljivanja poziva za završno ročište, mogu se ispitati na jednom ili više posebnih ispitnih ročišta koja će, na prijedlog vjerovnika koji nisu pravodobno prijavili svoje tražbine, odrediti stečajni sudac rješenjem uz uvjet da u roku od petnaest dana solidarno uplate predujam za pokriće troškova toga ročišta.

Prijave tražbina podnesene nakon isteka roka iz članka 176. stavka 2. Stečajnog zakona odbacuju se (na temelju članka 176. stavaka 1., 2. i 4. Stečajnoga zakona).

Prvostupanjski je sud postupio upravo na naprijed opisani način, u skladu sa Stečajnim zakonom, kad je zbog nepravodobnosti odbacio prijavu tražbine vjerovnice Ismete Bačić iz Zagreba. Žaliteljica ne osporava da je ispitno ročište u stečajnom postupku protiv dužnika Poljoprivrednog kombinata Zelina iz Svetog Ivana Zeline održano i zaključeno 29. rujna 2002. Uvjeti za prijavu tražbina vjerovnika tada su prestali postojati, pa stoga nije bitno je li žaliteljica svoju tražbinu prijavila 10. ožujka ili 15. travnja 2003. Njena je prijava u svakom slučaju bila nepravodobna.

Jedina odluka koju je sud u takvim okolnostima mogao donijeti je ona na temelju članka 176. stavka 4. Stečajnog zakona da se prijava tražbine odbaci.

Stoga nije bilo pogrešne primjene odredaba Stečajnog zakona na štetu žaliteljice, pa pobijanu odluku valja potvrditi u skladu s člankom 380. stavkom 1.(2) Zakona o parničnom postupku u vezi s člankom 6. Stečajnog zakona."

12. U ustavnoj tužbi koju je naknadno podnijela, podnositeljica zahtjeva ustvrdila je da je stečajna upraviteljica propustila ispuniti svoju dužnost i obavijestiti je o stečajnom postupku, te joj omogućiti da prijavi tražbinu protiv svoga bivšeg poslodavca, tako da joj je time onemogućila da osigura naplatu svoje tražbine. Dana 23. ožujka 2006. Ustavni sud odbacio je ustavnu tužbu podnositeljice zahtjeva kao neosnovanu. Mjerodavni dio njegove odluke glasi kako slijedi:

"Iz pobijane presude i spisa predmeta proizlazi da je [prvo] ispitno ročište u stečajnom postupku protiv Poljoprivrednog kombinata Zelina iz Svetog Ivana Zeline održano i zaključeno 24. rujna 2002., te da je podnositeljica ustavne tužbe kao vjerovnica svoju tražbinu prijavila nakon prvog ispitnog ročišta, 15. travnja 2003.

Budući da je podnositeljica ustavne tužbe svoju tražbinu prijavila nakon isteka roka utvrđenog člankom 176. stavkom 2. Stečajnog zakona, prvostupanjski sud je njenu prijavu odbacio kao nepravodobnu na temelju članka 176. stavka 4. Stečajnog zakona.

U svojoj odluci o podnositeljičinoj žalbi, Visoki trgovački sud istaknuo je da je žalba neosnovana i da je Trgovački sud u Zagrebu pravilno primijenio materijalno pravo kad je podnositeljičinu prijavu tražbine odbacio kao nepravodobnu."

II. MJERODAVNO DOMAĆE PRAVO

13. Stečajni zakon (*Narodne novine*, br. 44/96, 29/99 i 129/00, koji se primjenjivao u relevantno vrijeme) u mjerodavnim je dijelovima predviđao kako slijedi:

Članak 24. stavak 3.

"[Nakon otvaranja stečajnog postupka] stečajni upravitelj [koji je imenovan u predmetu] zastupa dužnika."

Članak 54. stavak 3.

"Rješenjem o otvaranju stečajnoga postupka pozvat će se vjerovnici da u određenom roku ... stečajnom upravitelju prijave svoje tražbine. Rok za prijavu tražbina ne može biti kraći od petnaest dana niti dulji od mjesec dana."

Članak 73. stavak 1.

"Sve tražbine [prema stečajnom dužniku] dospijevaju otvaranjem stečajnoga postupka."

Članak 95. stavak 1

"Parnice o imovini koja ulazi u stečajnu masu koje su u vrijeme otvaranja stečajnoga postupka bile u tijeku preuzet će u ime i za račun dužnika stečajni upravitelj."

Članak 96.

"Stečajni vjerovnici mogu svoje tražbine prema dužniku ostvarivati samo u stečajnom postupku."

Članak 173.

"(1) Stečajni vjerovnici prijavu svojih tražbina podnose stečajnom upravitelju u dva primjerka. Prijavi se u prijepisu prilažu isprave iz kojih tražbina proizlazi, odnosno kojima se dokazuje.

(2) Stečajni upravitelj sastavit će popis svih tražbina zaposlenika i ranijih zaposlenika dužnika dospjelih do otvaranja stečaja i predočiti im na potpis prijavu njihovih tražbina u dva primjerka. ...

..."

Članak 175.

"(1) Na ispitnom ročištu se prijavljene tražbine ispituju prema svojim iznosima i redu.

(2) Stečajni upravitelj je dužan određeno se izjasniti priznaje li ili osporava svaku prijavljenu tražbinu.

..."

Članak 176.

"(1) Tražbine prijavljene nakon isteka roka za prijavljivanje mogu se ispitati na ispitnom ročištu ako to predloži stečajni upravitelj.

(2) Tražbine prijavljene nakon isteka roka za prijavljivanje koje nisu ispitane na ispitnom ročištu te tražbine prijavljene najkasnije u roku od tri mjeseca nakon prvoga ispitnog ročišta, ali ne poslije objavljivanja poziva za završno ročište, mogu se ispitati na jednom ili više posebnih ispitnih ročišta koja će, na prijedlog vjerovnika koji nisu pravodobno prijavili svoje tražbine, odrediti stečajni sudac rješenjem uz uvjet da u roku od petnaest dana solidarno uplate predujam za pokriće troškova toga ročišta. ...

(4) Prijave podnesene nakon isteka rokova iz ovoga članka odbacit će se.

..."

14. Članak 212. stavak 5. Zakona o parničnom postupku obvezuje parnični sud da prekine postupak koji je pred njim u tijeku kad je protiv bilo koje od stranaka parničnoga postupka pokrenut stečajni postupak.

PRAVO

I. NAVODNA POVREDA ČLANKA 6. STAVKA 1. KONVENCIJE

15. Podnositeljica zahtjeva prvo je prigovorila da joj je povrijeđeno pravo na pošteno suđenje. Pozvala se na članak 6. stavak 1. Konvencije čiji mjerodavni dijelovi glase kako slijedi:

"Radi utvrđivanja svojih prava i obveza građanske naravi...svatko ima pravo...da sud...u razumnom roku ispita njegov slučaj."

16. Vlada je osporila tu tvrdnju.

A. Dopuštenost

17. Vlada je ustvrdila da članak 6. stavak 1 Konvencije nije primjenjiv na ovaj predmet jer da stečajni postupak nije sporni postupak i da u takvom postupku sudovi ne presuđuju o zahtjevima stranaka, već samo utvrđuju imovinu stečajnog dužnika.

18. Podnositeljica zahtjeva nije se složila s tim tvrdnjama.

19. Sud na početku ponavlja da je primjenjivost članka 6. stavka 1. na stečajni postupak neupitna (vidi *S.p.r.l. ANCA and Others v. Belgium*, br. 10259/83, Odluka Komisije od 10. prosinca 1984., *Decisions and Reports* 40, str. 170; *Interfina and Christian della Faille d'Huyse v. Belgium*, br. 11101/84, Odluka Komisije od 4. svibnja 1987., neobjavljeno; *Ceteroni v. Italy*, presuda od 15. studenoga 1996., *Reports of Judgments and Decisions* 1996-V; *Bassani v. Italy*, br. 47778/99, §§ 13 i 14, 11. prosinca 2003.; *Capital Bank AD v. Bulgaria*, br. 49429/99, § 86, ECHR 2005 ... (izvaci); te *Sukobljević v. Croatia*, br. 5129/03, § 37, 2. studenoga 2006.). Nadalje, Sud primjećuje da, prema hrvatskome pravu, ako se nad određenim poduzećem otvori stečajni postupak, njegovi vjerovnici imaju pravo svoje tražbine ostvarivati isključivo u stečajnome postupku. Stoga se prekidaju svi građanski postupci protiv tog poduzeća dok stečajni upravitelj na ispitnom ročištu u stečajnom postupku ne prihvati ili ne ospori tražbine što su ih prijavili vjerovnici. Ako stečajni upravitelj prihvati tražbinu koja je bila predmet ispitivanja u građanskom postupku, tražbina se smatra konačno utvrđenom, a građanski se postupak kao posljedica toga više ne vodi. Ako ospori tu tražbinu, mora preuzeti građanski postupak koji je u tijeku, koji će se prema tome nastaviti i u kojem će se odlučiti o tražbini. Dakle, u smislu članka 6. Konvencije građanski i stečajni postupak uzimaju se kao jedna cjelina (vidi *Sukobljević v. Croatia*, naprijed citirano, § 37).

20. Sud stoga smatra da je u ovome predmetu utvrđivanje podnositeljinih prava i obveza "građanske naravi", u smislu članka 6. stavka 1. Konvencije, započelo u građanskome postupku, a nastavilo se u stečajnome postupku vođenom protiv podnositeljčina bivšeg poslodavca u kojemu je podnositeljica zahtjeva bila jedan od vjerovnika. Iz toga slijedi da se Vladin prigovor mora odbaciti.

21. Sud primjećuje da ovaj prigovor nije očigledno neosnovan u smislu članka 35. stavka 3. Konvencije. Uz to primjećuje da nije nedopušten ni po kojoj drugoj osnovi. Stoga se mora proglasiti dopuštenim.

B. Osnovanost

22. Podnositeljica zahtjeva prigovorila je da stečajna upraviteljica nije ispunila svoju zakonsku obvezu koja proizlazi iz mjerodavnih odredaba Stečajnoga zakona, to jest, da se nije umiješala u građanski postupak što ga je sama podnositeljica zahtjeva pokrenula protiv svoga bivšeg poslodavca. Nadalje, važećim pravilima protivno je i to što općinski sud koji je taj građanski postupak vodio nije prekinuo postupak i što ju nije uputio da podnese zahtjev u stečajnom postupku nakon što je taj postupak otvoren nad njezinim bivšim poslodavcem. Time su podnositeljicu zahtjeva držali u uvjerenju da njezin bivši poslodavac još posluje, ne nagovijestivši mogućnost da je u međuvremenu otvoren stečajni postupak.

23. Štoviše, podnositeljica zahtjeva tvrdila je da stečajna upraviteljica nije ispunila svoju zakonsku obvezu i uvrstila podnositeljčinu tražbinu u popis tražbina svih zaposlenika i ranijih zaposlenika stečajnoga dužnika u stečajnom postupku. Stečajna upraviteljica imala je

obvezu ne samo uvrstiti podnositeljičin zahtjev u taj popis, već ga i predočiti podnositeljici zahtjeva na potpis, čime bi se osiguralo da se njezina tražbina u postupku ispita.

24. Vlada je ustvrdila da stečajna upraviteljica nije znala za tražbinu podnositeljice zahtjeva, pa je stoga nije niti mogla uvrstiti u popis tražbina zaposlenika i ranijih zaposlenika stečajnog dužnika u stečajnom postupku. Osim toga, svi vjerovnici obaviješteni su o otvaranju toga postupka objavom oglasa o tome u Narodnim novinama. Međutim, podnositeljica zahtjeva prijavila je svoju tražbinu u stečajnom postupku nakon proteka svih rokova, pa su stoga domaći sudovi njezinu prijavu tražbine morali odbaciti kao nepravodobnu. Da se postupilo drukčije, njezin bi zahtjev bio prihvaćen protivno važećim zakonima i prema njoj bi se bez opravdanog razloga postupilo povoljnije nego prema ostalim vjerovnicima.

25. Sud ponavlja da je u članak 6. stavak 1. ugrađeno "pravo na sud", a jedan vid toga prava je pravo na pristup, to jest pravo pokretanja postupka pred sudom u građanskim stvarima (vidi *Golder v. the United Kingdom*, presuda od 21. veljače 1975., Serija A br. 18., str. 13-18, §§ 28-36 i *Dubinskaya v. Russia*, br. 4856/03, § 39, 13. srpnja 2006.). Međutim, to pravo nije apsolutno; ono može podlijegati ograničenjima koja se podrazumijevaju, osobito kad je riječ o uvjetima dopuštenosti zahtjeva, budući da po sâmoj svojoj naravi zahtjeva uređenje od strane države koja uživa određenu slobodu procjene u tom pogledu. Ako je pojedinac ograničen pristup, bilo pravno ili stvarno, Sud će ispitati je li nametnuto ograničenje narušilo sâmu bit prava, a osobito je li težilo legitimnom cilju i je li postojao razuman odnos razmjernosti između upotrijebljenih sredstava i cilja koji se nastojao ostvariti (vidi, između ostalih izvora prava, *Levages Prestations Services v. France*, presuda od 23. listopada 1996., *Reports of Judgments and Decisions* 1996-V, str. 1543, § 40; *Yagtzilar and Others v. Greece*, br. 41727/98, § 23, ECHR 2001-XII; te *Truhli v. Croatia*, br. 45424/99, § 25, 28. lipnja 2001., s dodatnim izvorima na koje se upućuje).

26. Kad je pak riječ o ovome predmetu, Sud na početku konstatira da je podnositeljici zahtjeva bilo omogućeno podnijeti građansku tužbu kojom je između ostalog tražila isplatu zaostalih plaća za razdoblje u kojemu je bila bez posla, te da su prvostupanjski i žalbeni sud njezinu tužbu usvojili. Međutim, podnositeljičin zahtjev da joj se u stečajnom postupku prizna tražbina prema bivšem poslodavcu odbačen je zbog nepravodobnosti.

27. Kad je riječ o ulozi stečajne upraviteljice u postupku, Sud primjećuje da je stečajnu upraviteljicu imenovao Trgovački sud u Zagrebu koji joj je povjerio dužnost da pravilno rješava sva pitanja koja se odnose na imovinu stečajnoga dužnika, uključujući i tražbine svih potencijalnih vjerovnika prema toj imovini. To znači da je u tom svojstvu ona nastupala kao zastupnica javne vlasti.

28. Sud konstatira da je stečajni upravitelj, na temelju članka 95. stavka 1. Stečajnoga zakona, obavezan preuzeti sve građanske postupke u ime i za račun dužnika, dok članak 212. stavak 5. Zakona o parničnom postupku nalaže da se svi takvi postupci prekinu *ex lege* jer se svi građanski zahtjevi protiv dužnika nad kojim je pokrenut stečajni postupak trebaju ispitati isključivo u tom postupku.

29. U ovome je predmetu, u vrijeme kad je otvoren stečajni postupak o kojemu je riječ, građanski postupak po podnositeljičinoj tužbi protiv stečajnog dužnika bio u žalbenoj fazi. Međutim, stečajna upraviteljica nije se umiješala u taj postupak, unatoč tome što je bila dužna to učiniti i iako je trebala znati za taj postupak. U svakom slučaju, Sud smatra da se država mora pobrinuti da se stečajna upraviteljica upozna sa svim stvarima koje se tiču stečajnog

dužnika, a relevantne su za pravilno vođenje stečajnoga postupka, s time da tužbe podignute protiv dužnika nedvojbeno predstavljaju jednu od takvih stvari.

30. Sud nadalje primjećuje da iako su prema članku 173. stavku 1. Stečajnoga zakona svi vjerovnici dužni stečajnome upravitelju prijaviti svoje tražbine prema stečajnom dužniku, drugi stavak tog istog članka stečajnome upravitelju nameće obvezu da sastavi popis tražbina svih zaposlenika i ranijih zaposlenika stečajnoga dužnika, te da taj popis predoči dotičnim zaposlenicima na potpis. Međutim, prema mišljenju Suda, ako prema domaćem pravu postoji takva situacija podijeljene odgovornosti, kao što se čini da je riječ u ovome predmetu, nametanje obveze prijave tražbine u stečajnom postupku isključivo podnosiateljici zahtjeva, u situaciji kad je ona već pokrenula građanski postupak protiv stečajnog dužnika, predstavljalo bi nerazmjeran teret. U vezi s time, Sud naglašava da je stečajna upraviteljica trebala znati za građanski postupak financijske naravi što ga je podnosiateljica zahtjeva prethodno pokrenula protiv stečajnoga dužnika.

31. Sud je svjestan toga da mogu postojati različiti stavovi o posljedicama propusta stečajne upraviteljice koji su bili predmet razmatranja u prethodnome tekstu. S druge je strane svjestan i toga da je podnosiateljica zahtjeva mogla i da je bila obvezna prijaviti svoju tražbinu u stečajnom postupku bez obzira na propust stečajne upraviteljice. Međutim, u odlukama domaćih sudova nije se uzelo u obzir pitanje podijeljene odgovornosti, kao ni dužnosti stečajne upraviteljice, već su se sudovi ograničili na tvrdnju da podnosiateljica zahtjeva nije poštivala propisani rok.

32. U tim okolnostima Sud smatra da podnosiateljici zahtjeva nije pruženo puno jamstvo poštenog suđenja prema standardima koje nalaže članak 6. stavak 1. Konvencije, pa je stoga došlo do povrede toga članka.

II. NAVODNA POVREDA ČLANKA 1. PROTOKOLA BR. 1 UZ KONVENCIJU

33. Podnosiateljica zahtjeva prigovorila je i da, budući da joj je odbačena prijava tražbine u stečajnom postupku, nije mogla uživati u svome vlasništvu, pa da joj je stoga povrijeđeno pravo na zaštitu imovine. Pozvala se na članak 1. Protokola br. 1 koji glasi kako slijedi:

"Svaka fizička ili pravna osoba ima pravo na mirno uživanje svojega vlasništva. Nitko se ne smije lišiti svoga vlasništva, osim u javnom interesu, i to samo uz uvjete predviđene zakonom i općim načelima međunarodnog prava.

Prethodne odredbe, međutim, ni na koji način ne umanjuju pravo države da primijeni zakone koje smatra potrebnima da bi uredila upotrebu vlasništva u skladu s općim interesom ili za osiguranje plaćanja poreza ili drugih doprinosa ili kazni."

34. Vlada je osporila tu tvrdnju.

35. Sud primjećuje da je ovaj prigovor vezan uz naprijed ispitani prigovor, pa se stoga i on mora proglasiti dopuštenim.

36. Sud primjećuje da se prigovor podnosiateljice zahtjeva na temelju članka 1. Protokola br. 1 preklapa s njezinim prigovorom na temelju članka 6. stavka 1. Konvencije, te da se oba prigovora tiču istih činjenica. S obzirom na svoja utvrđenja u vezi s člankom 6. stavkom 1. Konvencije, Sud smatra da nije potrebno ispitati je li u ovome predmetu došlo i do povrede članka 1. Protokola br. 1.

III. NAVODNA POVREDA ČLANKA 14. KONVENCIJE I ČLANKA 12. PROTOKOLA BR. 1

37. I na kraju, podnositeljica zahtjeva prigovorila je na temelju članka 14. Konvencije i članka 1. Protokola br. 12 da je bila žrtva diskriminacije.

38. U svjetlu svih materijala koji mu se nalaze u posjedu, te u mjeri u kojoj su pitanja koja su predmet prigovora u njegovoj nadležnosti, Sud smatra da ovaj dio zahtjeva ne upućuje na postojanje ikakve povrede bilo kojega od naprijed spomenutih članaka Konvencije. Iz toga slijedi da su ti prigovori nedopušteni prema članku 35. stavku 3. kao očigledno neosnovani i da se moraju odbiti na temelju članka 35. stavka 4. Konvencije.

IV. PRIMJENA ČLANKA 41. KONVENCIJE

39. Članak 41. Konvencije predviđa:

"Ako Sud utvrdi da je došlo do povrede Konvencije i dodatnih protokola, a unutarnje pravo zainteresirane visoke ugovorne stranke omogućava samo djelomičnu odštetu, Sud će, prema potrebi, dodijeliti pravednu naknadu povrijeđenoj stranci."

A. Šteta

40. Podnositeljica zahtjeva potražuje 145.000 HRK na ime nematerijalne štete, te iznos od 42.161,47 HRK zajedno sa zateznim kamatama na ime materijalne štete.

41. Vlada je smatrala da je potraživani iznos pretjeran i neutemeljen jer da nije postojala uzročna veza između povreda koje su bile predmet prigovora i financijskih očekivanja podnositeljice zahtjeva.

42. Sud ne razabire nikakve uzročne veze između utvrđene povrede i navodne materijalne štete; stoga odbija taj zahtjev. S druge strane, prihvaćajući da je zbog pomanjkanja jamstva poštenog suđenja podnositeljica zahtjeva pretrpjela nematerijalnu štetu koja se ne može nadoknaditi pukim utvrđenjem povrede, Sud joj dosuđuje 5.000 eura (EUR) na to ime, uvećanih za sve poreze koji bi se mogli zaračunati na taj iznos.

B. Troškovi i izdaci

43. Podnositeljica zahtjeva potražuje i 3.739 (HRK) za troškove i izdatke što ih je pretrpjela pred Sudom.

44. Vlada se nije očitovala u tom pogledu.

45. Prema sudskoj praksi Suda, podnositelj zahtjeva ima pravo na naknadu troškova i izdataka samo u mjeri u kojoj je dokazano da su oni stvarno i nužno nastali i da su s obzirom na visinu bili razumni. U ovome predmetu, uzevši u obzir informacije koje ima i naprijed navedene kriterije, Sud smatra razumnim podnositeljici zahtjeva dosuditi zatraženi iznos, to jest 515 EUR, uvećanih za sve poreze koji bi se podnositeljici zahtjeva mogli zaračunati.

C. Zatezna kamata

46. Sud smatra primjerenim da se zatezna kamata temelji na najnižoj kreditnoj stopi Europske središnje banke uvećanoj za tri postotna boda.

IZ TIH RAZLOGA, SUD JEDNOGLASNO

1. *proglašava* prigovore glede prava podnositeljice zahtjeva na pošteno suđenje i njezinoga prava na mirno uživanje vlasništva dopuštenima, a ostatak zahtjeva nedopuštenim;

2. *presuđuje* da je došlo do povrede članka 6. stavka 1. Konvencije;

3. *smatra* da nema potrebe ispitati prigovor na temelju članka 1. Protokola br. 1 uz Konvenciju;

4. *presuđuje*

(a) da tužena država podnositeljici zahtjeva treba, u roku od tri mjeseca od dana kad presuda postane konačnom u skladu s člankom 44. stavkom 2. Konvencije, isplatiti sljedeće iznose koje je potrebno preračunati u nacionalnu valutu tužene države prema tečaju važećem na dan namirenja

(i) 5.000 EUR (pet tisuća eura) na ime nematerijalne štete, uvećanih za sve poreze koji bi se mogli zaračunati;

(ii) 515 EUR (petsto petnaest eura) na ime troškova i izdataka, uvećanih za sve poreze koji bi se mogli zaračunati;

(b) da se od proteka naprijed navedena tri mjeseca do namirenja na naprijed navedene iznose plaća obična kamata prema stopi koja je jednaka najnižoj kreditnoj stopi Europske središnje banke tijekom razdoblja neplaćanja, uvećana za tri postotna boda;

5. *odbija* ostatak zahtjeva podnositeljice zahtjeva za pravednu naknadu.

Sastavljeno na engleskome jeziku i otpravljeno u pisanom obliku dana 19. lipnja 2008. u skladu s pravilom 77. stavcima 2. i 3. Poslovnika Suda.

Søren Nielsen
Tajnik

Christos Rozakis
Predsjednik

Odluka:

U-III/2485/2017

Zbirni podatci

Broj odluke: U-III/2485/2017

Datum odluke: 30.10.2019

Vrsta odluke: Odluka

Poveznica do dokumenta na portalu IUS-INFO

Tekst

Broj: U-III-2485/2017

Ustavni sud Republike Hrvatske, u Prvom vijeću za odlučivanje o ustavnim tužbama, u sastavu sudac Branko Brkić, predsjednik Vijeća, te suci Andrej Abramović, Mario Jelušić, Lovorka Kušan, Josip Leko i Goran Selanec, članovi Vijeća, u postupku koji su ustavnom tužbom pokrenuli Jozo Baković i Đulaga Hasanbašić, obojica iz Rijeke, koje zastupa Ljiljana Penavić, odvjetnica u Gospiću, na sjednici održanoj 30. listopada 2019. jednoglasno je donio

2017.

Navedenim prvostupanjskim rješenjem na temelju članka 257. stavaka 6. Stečajnog zakona ("Narodne novine" broj 71/15. i 104/17.; u daljnjem tekstu: SZ) odbačene su kao nepravodobne prijave tražbine podnositelja budući da su iste u stečajnom postupku podnesene nakon protoka prekluzivnog roka za podnošenje prijava tražbine.

ODLUKU

Ustavna tužba se odbija.

2. U ustavnoj tužbi podnositelji navode da su im osporenim rješenjem povrijeđena ustavna prava zajamčena člancima 29. i 48. Ustava Republike Hrvatske ("Narodne novine" broj 56/90., 135/97., 113/00., 28/01., 76/10. i 5/14.). Povrijeđenim smatraju i članak 6. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda ("Narodne novine - Međunarodni ugovori" broj 18/97., 6/99. - pročišćeni tekst, 8/99. - ispravak, 14/02. i 1/06.; u daljnjem tekstu: Konvencija) i članak 1. Protokola 1 uz Konvenciju ("Narodne novine - Međunarodni ugovori" broj 18/97., 6/99. - pročišćeni tekst, 8/99. - ispravak, 14/02. i 1/06. - u daljnjem tekstu: Protokol 1).

Obrazloženje

II. ČINJENICE I OKOLNOSTI SLUČAJA

I. POSTUPAK PRED USTAVNIM SUDOM

1. Ustavnu tužbu podnijeli su Jozo Baković i Đulaga Hasanbašić, obojica iz Rijeke (u daljnjem tekstu: podnositelji), koje u postupku pred Ustavnim sudom zastupa Ljiljana Penavić, odvjetnica u Gospiću.

3. Rješenjem broj: St-619/16-41 od 6. veljače 2017. Trgovački sud u Rijeci odbacio je kao nepravodobne prijave tražbina podnositelja kao vjerovnika u stečajnom postupku otvorenom nad stečajnim dužnikom G. P. Domoinvest d. o. o. u stečaju, sa sjedištem u Kastvu.

Ustavna tužba podnesena je u povodu rješenja Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske broj: 17 Pž-1835/2017-2 od 29. siječnja 2017. kojim je odbijena žalba podnositelja i potvrđeno rješenje Trgovačkog suda u Rijeci broj: St-619/16-41 od 6. veljače

Podnositelji, vjerovnici u predmetnom stečajnom postupku, prijavu svojih tražbina u odnosu na stečajnog dužnika podnijeli su stečajnom upravitelju 25. siječnja 2017., u vrijeme kada je rok za prijavu tražbina već istekao s danom 14. studenim 2016.

3.1. Odlučujući o žalbi podnositelja, Visoki trgovački sud osporenim rješenjem odbio je žalbu kao neosnovanu i potvrdio prvostupanjsko rješenje. U obrazloženju rješenja navedeno je:

(...)

Pozivanje žalitelja na presudu Europskog suda za ljudska prava u predmetu Ismete Bačić protiv Republike Hrvatske broj zahtjeva 43595/06 i izraženo shvaćanje o podijeljenoj odgovornosti stečajnog vjerovnika (...) stečajnog upravitelja (...) i države (...) u konkretnom slučaju ne utječe na pravilnost i zakonitost pobijanog rješenja kojim su odbačene prijave tražbina podnesene nakon isteka roka za njihovo prijavljivanje. Naime, navedeno shvaćanje Europskog suda za ljudska prava o podijeljenoj odgovornosti ne daje osnova za neprimjenu izričitih zakonskih odredbi o prekluzivnom roku za podnošenje prijave tražbina (čl. 129. st. 1. SZ-a) i odbacivanju nepravovremenih prijava (čl. 257. st. 6. SZ-a) odnosno ne daje osnovu za drugačije postupanje prvostupanjskog suda u konkretnom slučaju.

"Stečajni upravitelj u očitovanju na žalbu u bitnom navodi da je tablicu sastavio na temelju raspoložive dokumentacije i dostavljenih podataka te da u poslovnoj dokumentaciji nije pronađen nikakav podatak o sudskim sporovima i postojanju presuda o žaliteljevim tražbinama, niti je to proizlazilo iz podataka koje su joj dostavili odvjetnici punomoćnici stečajnog dužnika. ...

(...)

Iz dostavljenog dijela spisa proizlazi da je nad stečajnim dužnikom otvoren stečajni postupak rješenjem od 6. rujna 2016., kojim su vjerovnici pozvani na prijavu tražbina u roku od 60 dana od isteka osmog dana od dana objave oglasa na mrežnoj stranici e-Oglasne ploče sudova (koje je objavljeno 6. rujna 2016.). Žalitelji su podnijeli prijave tražbina stečajnom upravitelju preporučenom pošiljkom 25. siječnja 2017.

(...)"

III. PRIGOVORI PODNOSITELJA

Rok za podnošenje prijave tražbina stečajnom upravitelju je zakonski rok i iznosi 60 dana od dana objave rješenja o otvaranju stečajnog postupka na mrežnoj stranici e-Oglasna ploča sudova (čl. 129. st. 1. SZ-a). Sukladno odredbama čl. 257. SZ-a stečajni upravitelj sastavit će popis svih tražbina radnika i prijašnjih dužnikovih radnika dospjelih do otvaranja stečajnog postupka koje je obavezan iskazati u bruto iznosu i neto iznosu i predočiti na potpis prijavu njihovih tražbina u dva primjerka (st. 3.), a ako radnik ili prijašnji dužnikov radnik nije prijavio tražbinu smatrat će se da je tražbinu prijavio u skladu s popisom koji je sastavio stečajni upravitelj (st. 4.). Prijavu tražbine podnesenu nakon isteka roka za prijavljivanje sud će odbaciti rješenjem (st. 6.).

4. Podnositelji u ustavnoj tužbi, nezadovoljni ocjenom o nepravodobnosti podnesenih prijava njihovih potraživanja u predmetnom stečajnom postupku, u bitnom ponavljaju žalbene prigovore, a o kojim prigovorima se u cijelosti očitovao Visoki trgovački sud. Smatraju da osporavano rješenje Visokog trgovačkog suda "ukazuje na samovolju odlučivanja suda i nepravilnost osporavane odluke što ukazuje da nisu ispunjeni zahtjevi pravičnog suđenja zajamčenog člankom 29. st. 1. Ustava". Prigovaraju i da je Visoki trgovački sud pogrešno ocijenio kako odluka Europskog suda za ljudska prava (u daljnjem tekstu: ESLJP) u predmetu Bačić protiv Hrvatske (presuda, 19. lipnja 2008., zahtjev br. 43595/06) nije primjenjiva na konkretan slučaj.

(...)

... navedena obveza stečajnog upravitelja ne znači da radnici i prijašnji dužnikovi radnici nisu ovlašteni sami podnijeti prijave svojih tražbina, već upravo suprotno proizlazi iz odredbe čl. 257. st. 4. SZ-a ...

IV. OCJENA USTAVNOG SUDA

5. Polazeći od obrazloženih navoda podnositelja istaknutih u ustavnoj tužbi, Ustavni sud je ustavnu tužbu razmotrio s aspekta eventualne povrede ustavnog prava na pravično suđenje zajamčenog člankom 29. stavkom 1. Ustava koji u mjerodavnom dijelu glasi:

"Članak 29.

(1) Svatko ima pravo da zakonom ustanovljeni neovisni i nepristrani sud pravično ... odluči o njegovim pravima i obvezama, ...

(...)"

6. Ustavni sud ističe da je sadržaj ustavnog prava zajamčenog člankom 29. stavkom 1. Ustava ograničen na jamstva pravičnog suđenja. Sukladno tome, ocjenjujući navode ustavne tužbe sa stajališta tog ustavnog prava, Ustavni sud ispituje eventualno postojanje povreda u postupcima pred sudovima i na temelju toga ocjenjuje je li postupak, razmatran kao jedinstvena cjelina, bio vođen na način koji je podnositeljima osigurao pravičan postupak.

Kad je riječ o tumačenju i primjeni prava na konkretne slučajeve, Ustavni sud u načelu ne smije zamijeniti pravna stajališta nadležnih sudova svojima, sve dok sudske odluke ne otkrivaju bilo kakvu arbitrarnost, a dostatno su obrazložene i, po potrebi, upućuju na relevantnu sudsku praksu. Ustavni sud podsjeća da nije njegova zadaća preuzeti ulogu sudova, koji su prvi pozvani interpretirati zakone. Zadaća Ustavnog suda ograničena je na ispitivanje jesu li učinci takve interpretacije sudova suglasni s Ustavom s aspekta zaštite ljudskih prava i temeljnih sloboda.

7. Članak 257. SZ-a glasi:

"Prijava tražbina stečajnih vjerovnika

Članak 257.

(1) Prijava tražbine podnosi se stečajnom upravitelju na propisanom obrascu u dva primjerka i sadržava:

1. podatke za identifikaciju vjerovnika
2. podatke za identifikaciju dužnika
3. pravnu osnovu tražbine, iznos tražbine u kunama
4. naznaku o dokazu za postojanje tražbine
5. naznaku o postojanju ovršne isprave
6. naznaku o postojanju postupka pred sudom.

(2) Prijavi tražbine iz stavka 1. ovoga članka u prijepisu se prilažu isprave iz kojih tražbina proizlazi, odnosno kojima se dokazuje.

(3) Stečajni upravitelj sastavit će popis svih tražbina radnika i

prijašnjih dužnikovih radnika dospjelih do otvaranja stečajnoga postupka koje je obvezan iskazati u bruto iznosu i netoiznosu i predložiti na potpis prijavu njihovih tražbina u dva primjerka.

(4) Ako radnik ili prijašnji dužnikov radnik nije prijavio tražbinu, smatrat će se da je tražbinu prijavio u skladu s popisom iz stavka 3. ovoga članka.

(5) Tražbine vjerovnika nižih isplatnih redova prijavljuju se samo na poseban poziv suda. U prijavi takvih tražbina treba naznačiti da se radi o tražbini nižega isplatnog reda i redno mjesto na koje vjerovnik ima pravo.

(6) Prijavu tražbine podnesenu nakon isteka roka za prijavljivanje sud će odbaciti rješenjem."

7.1. U konkretnom slučaju utvrđeno je da su podnositelji, kao vjerovnici u predmetnom stečajnom postupku, prijavu svojih tražbina stečajnom upravitelju podnijeli nakon proteka prekluzivnog roka, slijedom čega su njihove prijave odbačene kao nepravodobne na temelju članka 257. stavka 6. SZ-a.

Visoki trgovački sud, rješavajući u žalbenom postupku, otklonio je u konkretnom predmetu primjenu odluke ESLJP-a u predmetu Bačić protiv Hrvatskete je u vezi svoje ocjene u obrazloženju osporenog rješenja iznio i razloge te svoje ocjene.

Premda se kao i u slučaju Bačić protiv Hrvatske i u slučaju podnositelja radi o novčanom potraživanju iz radnog odnosa, Ustavni sud upućuje na sljedeće bitne razlikovne elemente razmatranih prijepora.

Naime, u slučaju podnositelja, za razliku od slučaja Bačić protiv Hrvatske, u vrijeme otvaranja stečajnog postupka nad dužnikom G. P. Domoinvest d. o. o. potraživanja podnositelja iz radnog odnosa u odnosu na stečajnog dužnika već su bila utvrđena pravomoćnim presudama nadležnih sudova i to više godina prije otvaranja predmetnog stečajnog postupka. U odnosu na podnositelja Jozu Bakovića pravomoćnom presudom Općinskog suda u Rijeci broj: Prs-286/09 od 17. listopada 2014., te u odnosu na podnositelja Đulagu Hasanbašića pravomoćnom presudom Općinskog suda u Rijeci broj: P-2610/10 od 13. srpnja 2011. (podaci razvidni iz navoda ustavne tužbe).

U takvoj situaciji Ustavni suda smatra da nije nerazumno očekivati od podnositelja da su radi ostvarenja tih svojih pravomoćno utvrđenih novčanih potraživanja u odnosu na

objave rješenja o otvaranju stečajna nad dužnikom na e-Oglasnoj ploči suda.

S obzirom na navedene okolnosti konkretnog slučaja (v. toč. 7.1. i 7.2 obrazloženja ove odluke), a iz kojih proizlazi da su podnositelji kao potencijalni vjerovnici stečajnog dužnika bili dužni voditi računa o (moguće) nepodmirenim potraživanjima koja imaju u odnosu na dužnika i pravovremeno ista prijaviti stečajnom upravitelju, činjenica što su njihove prijave u konačnici odbačene iz razloga nepravovremenog podnošenja, Ustavni sud ne upućuje na zaključak o povredi prava podnositelja na pristup sudu.

8.1. U spornoj pravnoj situaciji presuđivala su tijela sudbene vlasti unutar svoje nadležnosti utvrđene zakonom. Razvidno je da je prvostupanjski sud proveo postupak na način utvrđen mjerodavnim zakonskim odredbama, a podnositeljima je nakon donošenja rješenja Trgovačkog suda u Rijeci broj: St-619/16-41 od 6. veljače 2017., kojim su njihove prijave tražbina podnesene izvan prekluzivnog roka odbačene kao nepravodobne, omogućeno ulaganje pravnog lijeka.

O svim žalbenim prigovorima podnositelja Visoki trgovački sud meritorno je odlučio. Osporeno rješenje doneseno je sukladno mjerodavnom zakonu, a izraženo pravno stajalište valjano, jasno i na ustavnopravno prihvatljiv način obrazložio je Visoki trgovački sud.

Ustavni sud stoga utvrđuje da je Visoki trgovački sud u primjeni i tumačenju mjerodavnog prava iznio relevantne i dostatne razloge za svoju odluku, odnosno da je svoje pravno stajalište obrazložio na način koji otklanja svaku sumnju u arbitarnost postupanja i odlučivanja zbog čega podnositeljima nije povrijeđeno pravno na pravično suđenje, zajamčeno člankom 29. stavkom 1. Ustava.

Povredu ostalih ustavnih i konvencijskih prava Ustavni sud nije razmatrao budući da podnositelji u ustavnoj tužbi nisu naveli obrazložene razloge njihove eventualne povrede.

9. Slijedom navedenog, na temelju članaka 73. i 75. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske ("Narodne novine" broj 99/99., 29/02. i 49/02. - pročišćeni tekst), odlučeno je kao u izreci.

stečajnog dužnika, već ranije poduzeli određene pravne (ovršne) radnje, odnosno da su (u najmanju ruku) trebali voditi računa o eventualnom otvaranju stečajnog postupka nad dužnikom i posljedicama koje s tog osnova za njih kao (eventualne) stečajne vjerovnike u odnosu na dužnika u pogledu dosuđenih im potraživanja iz radnog odnosa mogu nastupiti.

Također, u tijeku stečajnog postupka (a kako je to razvidno iz obrazloženja osporavanog rješenja Visokog trgovačkog suda) stečajna upraviteljica poduzela je sve potrebne radnje radi utvrđivanja liste (vjerovničkih) potraživanja, osobito u dijelu potraživanja vezanih uz dugovanja stečajnog dužnika koja su proizašla iz radnih odnosa. Prikupila je i podatke o postupcima u tijeku, ali iz evidencija dostavljenih joj na uvid nije bilo razvidno da se u odnosu na podnositelje vode (ili su vođeni) postupci na koje podnositelji u ustavnoj tužbi upućuju, jer su isti već bili pravomoćno okončani više godina prije otvaranja predmetnog stečajnog postupka.

7.2. Pored navedenog, Ustavni sud potrebnim smatra upozoriti na još jednu bitnu razlikovnu činjenicu razmatranog prijepora u odnosu na prijepor vezan uz predmet Bačić protiv Hrvatske.

Činjenicu da u vrijeme otvaranja i trajanja stečajnog postupka nad dužnikom G. P. Domoinvest d. o. o. potraživanja podnositelja iz radnog odnosa više nisu bila sporna (pet godina, odnosno dvije godine već su bile donesene presude kojima su usvojeni tužbeni zahtjevi podnositelja s te osnove u odnosu na dužnika). Dok je za razliku od te činjenice u prijeporu predmeta Bačić protiv Hrvatske još i u tijeku stečajnog postupka nad tamo dužnikom potraživanje iz radnog odnosa još uvijek bilo sporno.

Navedeno Ustavni sud nalazi od bitnog utjecaja i na priznanje potraživanja radnika kao vjerovnika u stečajnom postupku nad dužnikom.

8. Stoga, imajući u vidu svrhu roka za prijavu tražbina vjerovnika u otvorenom stečajnom postupku nad dužnikom, svrhu usmjerenu (uvijek) traženoj učinkovitosti vođenja stečajnog postupka s ciljem pravednog namirenja dospjelih nepodmirenih tražbina, a koja nedvojbeno obvezuje i stečajnog upravitelja da osobito pažnju posveti eventualnim potraživanjima radnika kao potencijalnih vjerovnika dužnika, Ustavnom sudu nije neprihvatljivo utvrđenje nižestupanjskih sudova da su i podnositelji (kao i svi ostali vjerovnici dužnika) bili dužni svoje tražbine (ukoliko već nisu bili ranije namireni) prijaviti stečajnom upravitelju u roku od 60 dana od isteka osmog dana od dana

PREDSJEDNIK VIJEĆA

dr. sc. Branko Brkić, v. r.

Zagreb, 30. listopada 2019.